

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

II ETAP EDUKACYJNY KLASY IV–VI

Rodzaj zajęć edukacyjnych: język polski

I. Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z dn. 18 czerwca 2015 r., poz. 843);
2. Rozporządzenia MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977);
3. Zasady Wewnątrzszkolnego Oceniania Szkoły Podstawowej nr 58 w Łodzi;
4. Program nauczania języka polskiego „»Teraz polski!«. Program nauczania języka polskiego w klasach IV–VI szkoły podstawowej”.

II. Cele kształcenia/wymagania ogólne/aktywności ucznia:

1.	Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji: uczeń rozwija sprawność uważnego słuchania, sprawnie czyta teksty głośno i cicho oraz umiejętność rozumienia znaczeń dosłownych i prostych znaczeń przenośnych; zdobywa świadomość języka jako wartościowego i wielofunkcyjnego narzędzia komunikacji, rozwija umiejętność poszukiwania wiadomości, porządkowania ich oraz poznawania dzieł sztuki; rozpoznaje różne teksty kultury (użytkowe), odbiera je w odpowiedni sposób.
2.	Analiza i interpretacja tekstów kultury: uczeń poznaje teksty kultury, rozpoznaje ich konwencje gatunkowe; odbiera je świadomie i refleksyjnie; kształtuje świadomość istnienia w tekście znaczeń ukrytych; interesuje się różnymi dziedzinami kultury; zna specyfikę literackich i pozaliterackich sposobów wypowiedzi artystycznej; w kontakcie z dziełami kultury kształtuje hierarchię wartości, wrażliwość, gust estetyczny, poczucie własnej tożsamości i postawę patriotyczną.
3.	Tworzenie wypowiedzi: uczeń posiada umiejętność wypowiadania się w mowie i piśmie na tematy poruszane na zajęciach, dotyczące poznanych tekstów kultury i własnymi zainteresowaniami; wypowiada się poprawnie, stosownie do celu wypowiedzi, rozwija wiedzę o języku.

III. Cele oceniania:

1. Rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych.
2. Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
3. Motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu.

4. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju i motywowanie go do dalszej pracy.
5. Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia.
6. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

IV. Przedmiot oceniania (wiadomości, umiejętności, postawy):

1.	Wiadomości (wiedza przedmiotowa i jej rozumienie) – znajomość zasad ortografii i interpunkcji języka polskiego, gramatyki języka ojczystego, znajomość zagadnień z dziedziny kultury oraz mediów.
2.	Umiejętności – czytanie głośne i ciche ze zrozumieniem, znajomość form wypowiedzi i stosowanie ich w praktyce – pisanie tekstów poprawnych pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym i językowym; rozumienie pojęć polonistycznych, analiza tekstów literackich, czytanie i rozumienie tekstu, posługiwanie się językiem polskim w mowie i piśmie, wyrażanie opinii.
3.	Postawa ucznia i jego aktywność oraz dyscyplina pracy na lekcjach.
4.	Zaangażowanie w prace na rzecz szkoły i środowiska lokalnego oraz konkursach przedmiotowych (literackich, ortograficznych, recytatorskich).
5.	Posługiwanie się nowoczesnymi technologiami komunikacyjno-informacyjnymi dla wyszukiwania i korzystania z informacji.

V. Ogólne zasady oceniania:

1. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).
2. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia ustaloną oceną – ustnie lub komentarzem do pracy pisemnej.
3. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne i inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom) na terenie szkoły.
4. Nauczyciel ma obowiązek dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

VI. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

1. **Wypowiedzi ustne [waga oceny: 1]** – co najmniej 1 w każdym semestrze, np. swobodna dłuższa wypowiedź na określony temat, prezentująca np. znajomość świata przedstawionego w opowiadaniu lub losów bohatera lektury. Uczeń powinien posługiwać się poprawną polszczyzną, budując logiczne zdania, stosując bogate słownictwo. Pytania mogą dotyczyć zagadnień z poetyki, ortografii czy gramatyki języka ojczystego. Przy wypowiedzi ustnej obowiązuje znajomość danego zagadnienia, w przypadku lekcji powtórzeniowych – z całego działu.
2. **Wypowiedzi (sprawdziany) pisemne:**
 - 1) **sprawdziany wiedzy i umiejętności [waga oceny: 3]** – podsumowujące znajomość zagadnień z różnych działów języka polskiego. Badają umiejętność wykorzystania w

praktyce wcześniej zdobytej wiedzy. Poprzedzone są lekcją powtórzeniową, zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem;

- 2) **sprawdziany gramatyczne [waga oceny: 3]** – co najmniej 1 w semestrze – sprawdzają znajomość zagadnień z danego działu gramatyki języka polskiego. Poprzedzone są lekcją powtórzeniową, zapowiedziane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem;
- 3) **prace klasowe stylistyczne podsumowujące omówienie lektury [waga oceny: 3]** – co najmniej 2 w semestrze – sprawdzają znajomość treści przeczytanej lektury, umożliwiają sprawdzenie wypowiedzania się ucznia pisemnie, na określony temat oraz zastosowanie przez niego wskazanej formy wypowiedzi. Prace te badają umiejętność budowania poprawnych, logicznych zdań, stosowania bogatego, oryginalnego słownictwa, poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, językową. Zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.

W pracach klasowych stylistycznych brane są pod uwagę: zgodność z tematem, kompozycja pracy, bogactwo słownictwa, ortografia, interpunkcja, język wypowiedzi;

- 4) **dyktanda [waga oceny: 3]** – raz w miesiącu, sprawdzają opanowanie przez ucznia zasad ortografii i interpunkcji języka polskiego. Zapowiedziane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Uczeń nie może otrzymać z dyktanda oceny celującej. Oceny wystawiane są wg ustalonych kryteriów:

a)	0,5 bł.	– bardzo dobry	(5)
b)	1 – 2 bł.	– dobry	(4)
c)	3 – 4 bł.	– dostateczny	(3)
d)	5 – 6 bł.	– dopuszczający	(2)
e)	7 i więcej bł.	– niedostateczny	(1)

- 5) **testy sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem (m.in. testy wyboru) [waga oceny: 2]** – sprawdzają stopień dokładności opanowania materiału, np. przeczytanej lektury przed jej omówieniem lub innego tekstu kultury;

- 6) **kartkówki [waga oceny: 2]** – 10–15 minut, obejmują materiał z maksymalnie trzech ostatnich lekcji lub ostatnio omawianego tematu, np. odmianę czasownika w trzech trybach. Nie są zapowiedziane (mają rangę odpowiedzi ustnej).

Kartkówki i sprawdziany zawierają przynajmniej jedno zadanie na ocenę celującą lub też uzyskanie maksymalnej liczby punktów skutkuje uzyskaniem oceny celującej;

3. **Aktywność na lekcji** (krótkie wypowiedzi, udział w dyskusji) **[waga oceny: 1]** – oceniana jest na bieżąco za pomocą plusów zapisywanych w dzienniku – uczeń otrzyma ocenę bardzo dobrą, gdy zgromadzi 4 plusy. W przypadku dużego wkładu pracy na lekcji, przemyślanych, dojrzałych - mądrych wypowiedzi lub prezentacji wiadomości wykraczających poza program uczeń otrzymuje ocenę b. dobrą lub celującą (bez konieczności zapisywania plusów).

4. **Praca domowa [waga oceny: 1]** – minimum 4 razy w semestrze. W przypadku pracy domowej długoterminowej (wypracowania, projekty itp.) ocenie podlegają: pomysłowość rozwiązania, poprawność merytoryczna, językowa, ortograficzna, interpunkcyjna, kompozycyjna, zgodność z poziomem wymagań i ocenia się ją w skali b. dobry – dobry – dostateczny – dopuszczający – niedostateczny, przy czym niedostarczenie pracy domowej długoterminowej w terminie oznacza ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy. W przypadku braku pracy domowej krótkoterminowej, zeszytu przedmiotowego, zeszytu dyktand lub ćwiczeń uczeń otrzymuje minus – 3 minusy to ocena niedostateczna, chyba że nauczyciel przy zadawaniu pracy domowej zaznaczy, iż jest ona na ocenę.

5. **Prowadzenie zeszytu lektur [waga oceny: 3]** – samodzielne opracowanie lektury uzupełniającej oraz lektur własnych. Jeśli uczeń potrafi, zeszyt lektur w klasach V/VI może przybrać formę port folio bądź prezentacji multimedialnej. W zeszycie lektur uczeń opracowuje co najmniej 6 lektur w ciągu roku szkolnego.
6. **Recytacja utworów poetyckich [waga oceny: 1]** – co najmniej 1 w semestrze. Sprawdza umiejętność opanowania na pamięć tekstu literackiego przez ucznia oraz indywidualnej interpretacji.
7. Samodzielnie opracowane **prace dodatkowe [waga oceny: 1]** oparte na innych źródłach niż podręcznik (plansze, rysunki, referaty, gazetki itp.) oceniane są celujący – b. dobry – dobry lub za pomocą plusów.
8. Aktywność pozalekcyjna **udział w konkursach [waga oceny: od 1 do 3 w zależności od rangi konkursu i zajętego miejsca]** – ocena celująca częściowa lub semestralna, co uzależnione jest od rangi konkursu i zajętego miejsca.
9. **Praca w grupie [waga oceny: 1]** organizowana na bieżąco, oceniana jest na podstawie „Karty obserwacji/samooceny pracy ucznia w zespole” wg określonej punktacji:

Lp.	Obszar obserwacji/samooceny	Punkty
1.	Chętnie podejmuje współpracę z innymi	2
2.	Jest zaangażowany w pracę grupy	2
3.	Ma ciekawe pomysły	2
4.	Umie słuchać innych	2
5.	Akceptuje powierzone role	1
6.	Grzecznie odnosi się do kolegów.	1
7.	Szanuje zdanie innych	1
8.	Pomaga innym w pracy	1
9.	Nie wykonuje rzetelnie powierzonych zadań i ról.	-1
10.	Nie uczestniczy w pracy zespołu.	-2
11.	Przeszkadza w wykonaniu zadania.	-2
12.	Lekceważy innych	-2

10. Kryteria oceny pracy w grupie:

- 1) 12 pkt. – celujący (6);
- 2) 11 – 9 pkt. – bardzo dobry (5);
- 3) 8 – 6 pkt. – dobry (4);
- 4) 5 – 4 pkt. – dostateczny (3);
- 5) 3 – 2 pkt. – dopuszczający (2);
- 6) 1 – (-7) pkt. – niedostateczny (1).

VII. Kryteria ustalania ocen częściowych oraz warunki ich poprawy:

1. Ocenianie prac pisemnych wyraża się w % przeliczanych na stopnie szkolne:
 - 1) powyżej 100% (w tym zadanie dodatkowe) celujący (6)
 - 2) 100–91% – bardzo dobry (5)
 - 3) 90–76% – dobry (4)
 - 4) 75–51% – dostateczny (3)
 - 5) 50–31% – dopuszczający (2)
 - 6) 30–0% – niedostateczny (1)

2. Oceny cząstkowe mogą być uzupełnione o plus w przypadku, gdy brakło jednego lub pół punktu do oceny wyższej.
3. Prace klasowe i sprawdziany są dla ucznia obowiązkowe. Nieobecność na nich ucznia musi być usprawiedliwiona.
4. Uczeń, który był nieobecny na pracy klasowej, sprawdzianie lub dyktandzie, po uzgodnieniu z nauczycielem terminu, jest zobowiązany ją zaliczyć w formie pisemnej, ustnej lub ćwiczeń praktycznych w ciągu dwóch tygodni po powrocie do szkoły. W przypadku uchylenia się (dwie nieobecności), uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
5. Sprawdzian wiedzy i umiejętności, sprawdzian gramatyczny, praca stylistyczna i dyktando są zapowiedziane tydzień wcześniej, odnotowane w dzienniku i podany jest ich zakres.
6. Sprawdzenie, omówienie poprawa wypowiedzi pisemnych odbywa się w ciągu 2 tygodni od daty ich napisania.
7. Każdy sprawdzian wiedzy i umiejętności, sprawdzian gramatyczny, pracę stylistyczną lub dyktando, z której uczeń otrzymał ocenę niedostateczną, można poprawić. Poprawa jest dobrowolna, odbywa się w terminie uzgodnionym z nauczycielem w ciągu dwóch tygodni od oddania sprawdzonych prac i jest jednorazowa. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę z poprawy.
8. Próby ściągania lub porozumiewania się na sprawdzianach pisemnych karane są utratą prawa do ich poprawy.
9. Sprawdziany pisemne uczniów są przechowywane do końca zajęć edukacyjnych w danym roku szkolnym udostępniane uczniom i rodzicom na terenie szkoły.
10. Każdy uczeń ma prawo do zaliczenia mu dodatkowych ocen za wykonane prace nadobowiązkowe.
11. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych stanowiącej mniej niż 50% i w przypadku braku ocen cząstkowych z tych zajęć, dopuszcza się możliwość uzyskania przez ucznia ocen cząstkowych na podstawie wykonania w wyznaczonym terminie ustalonych z nauczycielem zadań.

VIII. Kryteria oceniania i klasyfikowania śródrocznego oraz rocznego:

1. Ogólne wymagania edukacyjne z przedmiotu. Uczeń otrzymuje ocenę:
 - 1) **celującą**, jeśli: jego wiadomości i umiejętności znacznie wykraczają poza program nauczania przedmiotu dla danej klasy, samodzielnie i twórczo rozwija własne zainteresowania i uzdolnienia (bierze udział w konkursach i osiąga w nich czołowe miejsca) oraz rozwiązuje nowe, trudne problemy naukowe, korzystając z różnych źródeł wiedzy, redaguje bezbłędne i interesujące wypowiedzi pisemne i ustne świadczące o jego przemyślanym, dojrzałym podejściu do tematu, jest szczególnie aktywny i twórczy na zajęciach – służy pomocą swym rówieśnikom;
 - 2) **bardzo dobrą**, jeśli: opanował wszystkie wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania dla danej klasy i sprawnie się nimi posługuje w rozwiązywaniu

- zadań i problemów w nowych sytuacjach, buduje ciekawe i poprawne wypowiedzi ustne i pisemne (pojedyncze błędy), jest bardzo aktywny na zajęciach;
- 3) **dobrą**, jeśli: opanował większość wiadomości i umiejętności zawartych w programie nauczania dla danej klasy, co pozwala mu na samodzielne rozwiązywanie typowych zadań i problemów o średnim stopniu trudności, buduje wypowiedzi ustne i pisemne popełniając niewielką ilość błędów, jest aktywny na zajęciach;
 - 4) **dostateczną**, jeśli: opanował podstawowe wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania dla danej klasy, potrafi rozwiązać zadania typowe o niewielkim stopniu trudności, na ogół jego wypowiedzi ustne i pisemne są zgodne z tematem, jednak niezbyt wyczerpujące i zawierają błędy, sporadycznie jest aktywny na lekcjach;
 - 5) **dopuszczającą**, jeśli: opanował podstawowe wiadomości i umiejętności zawarte w programie nauczania dla danej klasy, jednak rozwiązuje zadania o łatwym stopniu trudności i z pomocą nauczyciela, jego wypowiedzi ustne i pisemne nie zawsze są zgodne z tematem, zawierają dużą ilość błędów, jest okazjonalnie aktywny na zajęciach;
 - 6) **niedostateczną**, jeśli: nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania dla danej klasy, nie potrafi rozwiązać zadań łatwych, nawet z pomocą nauczyciela, jego wypowiedzi ustne i pisemne są krótkie i nie na temat, pełne błędów, których sam nie potrafi poprawić, nie jest aktywny na zajęciach, nie wykonuje poleceń nauczyciela.
2. Szczegółowe wymagania edukacyjne na poziomie podstawowym i rozszerzonym są zredagowane w planach wynikowych przedmiotu dla poszczególnych klas (IV–VI).
 3. Aby ustalić ocenę klasyfikacyjną z przedmiotu uczeń powinien mieć co najmniej 8 ocen częściowych.
 4. **Kryteria ustalania śródrocznej, rocznej oceny klasyfikacyjnej:**

Średnie ważone arytmetyczne	Stopie według skali:
1 – 1,54	Niedostateczny - 1
1,55 – 2,54	Dopuszczający – 2
2,55 – 3,64	Dostateczny - 3
3,65 – 4,64	Dobry – 4
4,65 – 5,64	Bardzo dobry – 5
5,65 i >	Celujący - 6

5. Biorąc pod uwagę potrzeby edukacyjne i rozwojowe oraz możliwości psychofizyczne ucznia, jego wysiłek i zaangażowanie oraz zainteresowanie przedmiotem, nauczyciel może ustalić wyższą ocenę niż ocena wynikająca z kryteriów o których mowa w ustępie 4.
6. **Uczeń może nie być klasyfikowany z przedmiotu**, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach przekraczającej połowę czasu przeznaczanego na te zajęcia w rocznym szkolnym planie nauczania. W takim przypadku może zdawać **egzamin klasyfikacyjny** na własną prośbę lub na pisemny wniosek rodziców (prawnych opiekunów). Egzamin klasyfikacyjny ma formę ustną i pisemną. Termin egzaminu klasyfikacyjnego wyznacza dyrektor szkoły, nie później jednak niż w ostatnim tygodniu zajęć szkolnych przed plenarnym posiedzeniem rady pedagogicznej w danym roku szkolnym.
7. **Aby uzyskać wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną z przedmiotu**, uczeń lub rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić w formie pisemnego wniosku

zastrzeżenie w terminie 5 dni roboczych od uzyskania informacji przewidywanej dla ucznia rocznej ocenie klasyfikacyjnej. W takim przypadku przeprowadza się **egzamin sprawdzający** w formie ustnej i pisemnej. Egzamin powinien odbyć się nie później niż na dwa dni przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej.

8. Jeżeli uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) uznają, że roczna ocena klasyfikacyjna z tego przedmiotu została ustalona niezgodnie z przepisami prawa, dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, mogą **odwołać się od rocznej klasyfikacyjnej oceny z przedmiotu**, zgłaszając zastrzeżenie do dyrektora szkoły. Zastrzeżenie może być zgłoszone pisemnie w terminie 2 dni po zakończeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Sprawdzenie powinno odbyć się nie później niż w terminie 5 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżeń. Termin sprawdzianu ustala się z uczniem, jego rodzicami (prawnymi opiekunami).
9. **Jeśli uczeń otrzymał ocenę niedostateczną** z przedmiotu, może **zdawać egzamin poprawkowy**. Egzamin ten składa się z części ustnej i pisemnej. Termin egzaminu ustala dyrektor w ostatnim tygodniu ferii letnich.

IX. Sposoby przekazywania informacji zwrotnej dla ucznia i rodziców (prawnych opiekunów):

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje ucznia (na pierwszej lekcji organizacyjnej) i jego rodziców (prawnych opiekunów) na pierwszym zebraniu z rodzicami o:
 - 1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z przedmiotu;
 - 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
 - 3) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej ocenie klasyfikacyjnej z przedmiotu.
2. Informowanie o ocenach:
 - 1) oceny cząstkowe wpisywane są na bieżąco do dzienniczka ucznia, a w razie jego braku do zeszytu informacji lub do zeszytu przedmiotowego;
 - 2) oceny śródroczne i roczna wpisywane są do dzienniczka ucznia, a w razie jego braku do zeszytu informacji lub do zeszytu przedmiotowego;
 - 3) na miesiąc przed śródrocznym (styczeń/luty) i rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej nauczyciel wpisem do dzienniczka ucznia informuje ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanych dla niego negatywnych śródrocznej i rocznej ocenie klasyfikacyjnej z przedmiotu.